

## STOP DEN MORALSKE FINKÆMNING AF HISTORIEN

Debatindlæg i *Kristeligt Dagblad*, 4. september 2020

Af *Carsten Breengaard*

Der er ting, man ligesom skal have set, inden det er slut. I en alder nu sidst i 70'erne har Anden Verdenskrig hørt til de centrale horisonter i livet. Sikkert også forstærket af, at min far kom i tysk koncentrationslejr. Nogle blev tavse af den oplevelse, min far lukkede op for historiens vingesus.

For mere end 60 år siden faldt jeg over en militærhistorisk begivenhed, der var virkelig spektakulær. Bombningen af nogle dæmninger, der forsynede Ruhr-områdets våbenindustri med elektricitet. Natten mellem den 16. og 17. maj 1943 sprængtes dæmningerne ved Möhnesee og Edersee ved en helt unik teknik med bomber, der for at undgå udlagte torpedonet slog smut på vandet, ramte dæmningerne og sank ned, hvorefter de eksploderede. Togtets leder, den britiske Wing Commander Guy Gibson sendte sin succesmelding i det aftalte kodeord: Nigger. Det var så stor en begivenhed, at chefen for missionen Arthur Harris, også kendt som "Bomber-Harris", måtte ringe til den øverste chef for Royal Air Force, general Portal, som var på besøg i Det Hvide Hus. "Nigger," sagde han. Og det var ikke negativt ment, det var det mest glædelige, han kunne sige.

Vi er på rejse i det europæiske rum. Vi har gjort holdt i en lille by lige syd for Möhnesee. Arnsberg. I Alte Arnsberg falder øjet først på det gamle lyserøde rådhus, så på en smuk bygning med tofarvede skodder og med ordene Zur Krim malet på facaden. Det nuværende hus er fra begyndelsen af 1700-tallet, men dets mure stammer fra et ældre hus. I det boede i nogle år fra 1621 den berømte tyske heksekommissær Heinrich von Schultheiss.

Arnsberg var et centrum for hekseprocesserne. Her var det katolikkerne, der jagtede protestanter, men heksejagt var ingen katolsk specialitet, lutheranerne var andre steder mindst lige så emsige. Men Arnsberg og Schultheiss har nu alligevel indskrevet sig i historien. Og byen står ved den. Siddende i den gamle bys

hovedstrøg med en ferieiskage bliver ens blik pludselig fanget ind af en underlig træskulptur. En masse træstykker stablet op i flere meters højde. Hvad skal det forestille? tænker man, indtil det går op for en, at det selvfølgelig er et bål. Parat til at blive antændt. Men måske også en advarsel til en selv, inden man trækker tændstikkerne op af lommen. Eller et spørgsmål til motiverne hos den potentielle båltænder: Hvad er det for en sag, du er ude i?

De store båltændere i 1600-tallet blev faktisk en gang imellem stillet over for pågående spørgsmål. Den tyske Schultheiss, der selv skrev et kæmpeværk om metoder til kætteri- og hekseafsløringer blev fra flere sider ramt af anklagen for vilkårlig og personlig ondskab. Og for tyrannisk magtliderlighed. Er det den store sag, du er ude i? Eller er det din egen lille? Og kan sager på Guds og menneskehedens vegne overhovedet føres ved kætterbål?

At det er den tyranniske moralismes vilje til magt, der for tiden lufter sig, er tydeligt. Og man vil ikke nøjes med at sikre sig magten over nutiden, man vil også have magten over historien. Man vil have den totale magt. Bombningen af Möhne-dæmningen må ikke blot være en historisk begivenhed, ikke blot fjern historie, ikke kun historie for gamle mænd – født, da der virkelig var alvorlige ting på færde. Og frem for alt ikke en historie, som historien nu engang er. En broget blanding.

Jeg ved ikke, hvordan det er sket, men i den internationale presse har man på det seneste kunnet se, at Guy Gibsons kodeord fra maj-natten i 1943 pludselig er blevet brandvarmt. Når Gibson valgte ordet Nigger, skyldtes det, at han havde en hund, en sort labrador, som han havde givet navnet Nigger. Fordi den var sort. At det var en højtelsket hund, er uden for al tvivl. Gibson navngav et af Anden Verdenskrigs berømteste flytogter med sin hunds navn. Da han landede sidst på natten, var Nigger imidlertid død, dræbt ved en påkørsel på flyvepladsen. Og der fik den elskede hund så sin grav. Med sit navn på gravstenen. Og der lå den berømte hund så i 77 år.

Men det gør den ikke mere. Graven er flyttet, og gravstenen er erstattet med en anden. Royal Air Force har meddelt, at man har måttet bøje sig for den grasserende verdensomspændende iden-

titetspolitiske terrorbevægelse. Antiracisme kalder den sig selvpralende. Og lader sig forlyde med, at den er en protest mod krænkelse. I min tid så krænkede nu anderledes ud. I forne tider bøjede den krænkede hovedet og blev rød i kinderne. Nu ligner den krænkede mest af alt et raseriudbrud. Af de voldelige.

Historiens mindesmærker skal væk. Alt, hvad der ikke honorerer vore idealer, skal fjernes. Og der er sandelig nok at tage fat på. Min kone og jeg sidder ved et tysk bord og har lige fået et chok. Foran os står et glas skummende øl. Herligt – indtil vi pludselig ser mærket. Mohren hedder den, og mærkaten lader os ikke i tvivl: en krølhåret neger. At "Mohrer" ligesom "nigger" efter ordbogen egentlig kun betyder sort, bringer ikke vore sarte nerver i ro.

Tænk, hvis nogen så os sidde og drikke negerøl. Og akvavitten i det duggede glas? Akvavit, hvad er det dog for noget? Livets vand? Jamen, tænk på alle de stakkels alkoholikere. Mon vi ikke skulle se at få navnet ændret til Aquamortis? Dødens vand. Historien er stor og sammensat. Grumset. Dens vingeslag er voldsomme. Men ellers tak, må vi være fri for den slags. I forne tider fortalte man om Narcissus, der troede at se verdens skønhed, men i virkelighedens blot så sig selv.

Nu er denne sarkastiske fortælling blevet trukket ud af ironiens verden. Men må en historiker tillade sig en let omskrivning af, hvad den kraftfulde satiriker Georg Christoph Lichtenberg sagde for mere end 200 år siden: Historien er som et spejl. Når en abe ser ind i det, ja, så er det ikke en apostel, der kigger ud.